

Visie Dorpsgericht werken gemeente Drimmelen 2019 - toelichting

Inleiding

De vorige visie Dorpsgericht werken is gemaakt in 2012. Die visie was gemaakt in overleg met de bewonersgroepen, interne collega's, externe partners en het management team (MT). Verschillende ontwikkelingen zijn de aanleiding geweest om de visie van 2012 tegen het licht te houden en daar waar nodig bij te stellen.

We hebben voor deze vernieuwde visie bewust gekozen om de input zo breed mogelijk op te halen. Dit hebben we op verschillende manieren gedaan bij het college, bewonersgroepen, bewoners, interne collega's, raad en samenwerkingspartners. En we hebben tijdens de slotbijeenkomst alle input aan de hand van een concept visie besproken en daar waar nodig bijgesteld. Op deze manier hebben we een breed gedragen visie.

In deze visie kunt u lezen wat Dorpsgericht werken in de gemeente Drimmelen betekent, wie we daarbij betrekken, welke doelen we daarbij hebben en hoe we van plan zijn die doelen te bereiken.

Wat is Dorpsgericht werken?

Dorpsgericht werken in de gemeente Drimmelen is de manier van werken, waarbij bewoners(groepen), verenigingen, ondernemers, organisaties en andere instanties nauw samenwerken met de gemeente om de leefbaarheid, veiligheid en sociale betrokkenheid in de dorpen te versterken.

Waarom werken we Dorpsgericht?

De gemeente Drimmelen vindt het belangrijk om bewoners, verenigingen, ondernemers en organisaties te betrekken bij plannen, beleid, de uitvoering van beleid etc. Dit sluit aan bij de nieuwe manier van werken van de overheid (o.a. burgerparticipatie, overheidsparticipatie). De gemeente wil meer een samenwerkingspartner zijn voor onze bewoners, verenigingen, ondernemers en organisaties. Ook wil de gemeente de samenwerking tussen deze partijen onderling stimuleren.

Terugblik op de visie Dorpsgericht werken 2012 (2.0)

Dorpsgericht werken was onderdeel van het coalitieakkoord. We hebben de visie gemaakt door sessies te houden met bewonersgroepen, interne collega's, externe partners en het management team (MT). Opvallende dingen die in de visie naar voren zijn gekomen waren:

- Breder trekken door organisatie: manier van werken van hele gemeente.
- Dorpsgericht werken = VAN IEDEREEN.
- Leidinggevenden zijn ambassadeur geworden. Zij houden de vinger aan de pols op het gebied van Dorpsgericht werken als collega's aan de slag gaan met het opstellen van plannen, beleid en visies.
- Burgerparticipatie: de gemeente betreft de bewoners. Dit kan op verschillende manieren gebeuren. Aan de hand van de participatieladder wordt bekeken op welke manier bewoners worden betrokken.
- Overheidsparticipatie: bewoners, verenigingen, ondernemers etc. die met ideeën komen.

➤ Eerste jaren :

Het Dorpsgericht werken was vooral op het gebied van Openbare werken. Er werd samengewerkt met bewoners(groepen), woningbouwstichtingen, politie en jongerenwerk. Het ging vooral om burgerparticipatie. De gemeente betrok de bewoners aanvankelijk alleen bij hun plannen zoals bijvoorbeeld een renovatie. Dorpsgericht werken was toen voornamelijk het werk van de coördinator Dorpsgericht werken.

➤ Nu:

Nu gaat Dorpsgericht werken over een veel breder werkterrein: beleid, visies, plannen, renovaties enz. Er wordt samengewerkt met: bewoners(groepen), verenigingen, ondernemers, Woonvizier, politie, brandweer, SWO, Surplus, zorgpartners, welzijnspartners, onderwijs, GGD, huisartsen, ondernemers, verenigingen, Novadic Kentron, Halt, Theek 5 en nog veel meer partijen. Leidinggevenden zijn nog steeds de ambassadeurs. We hebben te maken met burgerparticipatie én overheidsparticipatie (de blik naar buiten!). Dorpsgericht werken is een werkwijze die binnen de hele gemeente gebruikt wordt, maar we merken dat ook andere organisaties op deze manier gaan werken. Het uitgangspunt is: 'ja, mits' in plaats van 'nee, want'. We proberen vanuit een positieve grondhouding naar mogelijkheden te zoeken. Lukt dat echt niet, dan wordt uitgelegd waarom iets niet kan.

Waarom hebben we de visie vernieuwd?

Kort nadat de visie was vastgesteld kwamen de transities in het sociaal domein. Dit heeft er mede toe geleid dat het Dorpsgericht werken ook die richting op is bewogen. Door de ontwikkelingen van social media hebben we gemerkt dat er via meerdere kanalen meegepraat/meegedacht wordt. De politiek vraagt ook steeds meer om onderwerpen 'Dorpsgericht' aan te pakken. We wilden de rol en vertegenwoordiging van de bewonersgroepen bespreken. Ook willen we de zwijgende meerderheid zo veel mogelijk bereiken. In het kader van de 'nieuwe' rol van de gemeente willen we bewoners nog meer uitdagen mee te doen/mee te denken. De Omgevingswet vraagt nog meer van ons om Dorpsgericht te werken. Ook de ontwikkelingen op het gebied van de inclusieve samenleving zorgen ervoor dat het nog belangrijker is om samen te werken met bewoners, verenigingen, ondernemers, organisaties en gemeente.

Hoe doen wij het landelijk?

Landelijk gezien behoort de gemeente Drimmelen tot de koplopers op het gebied van Dorpsgericht werken. Deze positie als koploper wordt door zowel BZK als het VNG, Movisie en de Nationale Ombudsman aangegeven. Dit blijkt uit bijeenkomsten waar dit door bovengenoemde partijen aangehaald werd. Ook onze bijdrage aan het opstellen van een kader voor burgerinitiatieven van de Nationale Ombudsman laat dit zien. Daarnaast is er een mooi artikel geschreven over onze manier van werken en de 'Meet & Match' in het tijdschrift Buitenste Binnen van Movisie (zie pagina 8 en 9 van BuitensteBinnen, dat als bijlage bij de stukken is gevoegd).

Proces richting de visie 3.0

- Overleg met het college

We zijn gestart met een gesprek met het college van burgemeester en wethouders. Het college heeft als doel geformuleerd dat we onze inwoners nog meer willen uitdagen om mee te denken en te doen. Ze gaven aan dat ze het belangrijk vinden om de zwijgende meerderheid te betrekken en wilden weten hoe wij het landelijk doen.

- Bijeenkomst bewonersgroepen

We hebben een bijeenkomst gehad met de leden van alle bewonersgroepen. Tijdens die bijeenkomst hebben we bij hen input opgehaald. Op deze avond zijn ze aan de voorkant betrokken bij het opstellen van de enquête en het digitaal platform.

Resultaten/input van de bewonersgroepen:

- De bewonersgroepen zien als aanvulling op kennis en deskundigheid: adviserend
- De gemeente moet meer naar 'buiten'
- Streven om iedereen te betrekken
- Hoe zorg je ervoor dat de bewoners het gevoel hebben dat ze gehoord worden door vertegenwoordigers van de dorpsraad of bewonersgroep
- Meedenken
- Tijdig betrekken en aangegeven wat de mate van invloed is in het betreffende geval

- Bewoners (incl. zwijgende meerderheid): enquête + online dialoog + terugkoppeling in de dorpen

We hebben alle bewoners uitgenodigd om de enquête "Samen maken we Drimmelen" in te vullen. We hebben gekozen voor een enquête, omdat we hiermee ook de zwijgende meerderheid hoopten te bereiken. Aan de hand van een adreslijst van Dorpsgericht werken hebben we die mensen via de mail uitgenodigd. Daarnaast hebben we alle bekende kanalen gebruikt om mensen uit te nodigen. In totaal hebben ongeveer 600 mensen meegedaan. Tot slot werden mensen gevraagd om nog dieper met ons in gesprek te gaan via een online platform. Dit hebben ongeveer 70 mensen gedaan. Over het algemeen vonden de mensen het zeer positief dat ze op deze manier betrokken werden bij het opstellen van de vernieuwde visie Dorpsgericht werken.

De resultaten van de enquête en het digitaal platform zijn gepresenteerd in alle dorpen. Mensen die niet eerder mee hadden gedaan kregen de mogelijkheid om dat daar alsnog te doen.

Resultaten/input van bewoners (inclusief zwijgende meerderheid):

- Communicatie is belangrijk
- Meedenken
- (On)bekendheid bewonersgroepen
- Niet iedereen wil meedoen/meehelpen, soms alleen geïnformeerd worden
- Soms dringen de gevolgen van een besluit pas tijdens de uitvoering door bij betrokkenen/bewoners. Het proces en de besluitvorming is dan al geweest en is (blijkbaar) aan deze mensen voorbijgegaan. Ze lopen er dan tegen aan dat er op dat moment geen wijzigingen meer doorgevoerd kunnen worden

- [Enquête raad](#)

Voor de raad is een enquête opgesteld met het doel te achterhalen hoe zij tegen het Dorpsgericht werken aankijken.

Resultaten/input van de raad:

- Waardering tonen voor initiatieven en meedenken/meedoen
- Laagdrempelig
- Inwoners serieus nemen
- Inspireren en stimuleren
- Probeer jongeren meer te betrekken
- Afspraken nakomen

- [Bijeenkomst interne collega's](#)

Met de interne collega's hebben we een bijeenkomst gehad om over de visie te praten.

Resultaten/input interne collega's:

- Dorpsgericht werken zorgt voor draagvlak
- Het is belangrijk om integraal te werken
- Verkregen draagvlak communiceren richting raad (en andere partijen)
- Verwachtingsmanagement
- Vertegenwoordiging: bijv. jongeren en mensen met een beperking zijn vaak niet vertegenwoordigd
- Goede afspraken maken is belangrijk
- Soms dringen de gevolgen van een besluit pas tijdens de uitvoering door bij betrokkenen/inwoners. Het proces en de besluitvorming is dan al geweest en is (blijkbaar) aan deze mensen voorbijgegaan. Ze lopen er dan tegen aan dat er op dat moment geen wijzigingen meer doorgevoerd kunnen worden

- [Overleg samenwerkingspartners](#)

Er is overleg geweest met Woonvizier, Surplus welzijn en SWO

Resultaten/input:

- Streven naar het bereiken van de 'zwijgende meerderheid', rekening houdend met het feit dat niet iedereen betrokken wil worden
- Het blijft een uitdaging om een goede vertegenwoordiging te krijgen binnen bewonersgroepen/belangengroepen

- [Slotbijeenkomst met vertegenwoordigers van alle bovenstaande partijen](#)

Tijdens de slotbijeenkomst waren vertegenwoordigers van alle partijen aanwezig die input hebben gegeven voor de visie Dorpsgericht werken. Na een korte terugkoppeling werd de conceptvisie Dorpsgericht werken gepresenteerd. Daarna zijn de aanwezigen in gemengde groepen in gesprek gegaan over 5 thema's die naar voren waren gekomen uit de input voor de visie. Onderstaande onderwerpen hebben we nog gebruikt om de visie aan te scherpen.

Resultaten/(aanvullende) input n.a.v. concept visie en gespreksronden:

- Communicatie speelt belangrijke rol
- (Pro)actieve houding
- Successen delen
- Meer naar 'buiten'
- Elkaar serieus nemen

Aanbevelingen en conclusies

Uit alle input zijn de volgende aanbevelingen en conclusies af te leiden:

- De afdelingshoofden zijn nog steeds ambassadeurs van het Dorpsgericht werken. Zij zullen binnen hun afdeling het Dorpsgericht werken uitdragen. Dit gebeurt door bij het maken van plannen, visies en beleid in een vroegtijdig stadium met de medewerkers te bespreken wanneer, wie en op welke wijze bewoners, verenigingen, ondernemers en organisaties betrokken moeten worden.
- Participatie en samenwerking kunnen op verschillende manieren tot stand komen. Dit kunnen zowel initiatieven zijn vanuit de gemeente (burgerparticipatie) als vanuit bewoners, verenigingen, ondernemers en organisaties (overheidsparticipatie). Bij burgerparticipatie wordt gebruik gemaakt van de participatieladder.
- De coördinator is het eerste aanspreekpunt voor vragen en signalen van bewoners, partners en andere organisaties/verenigingen met betrekking tot leefbaarheid, veiligheid en sociale betrokkenheid. De coördinator legt het contact tussen bewoners(groepen) en interne afdelingen en eventueel externe partners. Dit kan zijn bij ideeën en initiatieven of bij langlopende of structurele problemen, zowel vanuit bewoners als vanuit de gemeente. Gezamenlijk met de betreffende ambtenaren of betrokken partijen wordt gezocht naar duurzame oplossingen. Het contact wordt begeleid zolang dit nodig is, daarna blijft de coördinator geïnformeerd om van een afstand het proces te kunnen bewaken (monitoren). De betreffende ambtenaar is zelf verantwoordelijk. Uiteindelijk doel is een brede toepassing van deze visie Dorpsgericht werken 3.0.
- De bewonersgroepen zijn een belangrijke pijler in het Dorpsgericht werken. Zij kunnen er voor zorgen dat er een goed samenwerkingsklimaat ontstaat tussen alle partners en bewoners. Door in vertrouwen samen te werken en dit ook uit te stralen, kunnen samenwerkende partijen met trots laten zien wat er verbetert aan de leefbaarheid. In de samenwerking kunnen bewonersgroepen verschillende rollen hebben. De positie van de bewonersgroep(en) is in principe neutraal; zij vertegenwoordigt geen politieke partij en neemt geen positie in bij gemeentelijke besluitvorming. Een bewonersgroep is geen extra bestuurslaag, zij is niet democratisch gekozen en vertegenwoordigt niet een heel dorp.
- Een belangrijke succesfactor voor het slagen van de samenwerking is communicatie. Het is van belang dat alle communicatie met bewoners, verenigingen, ondernemers en organisaties transparant en op orde is. Iedereen is gebaat bij heldere en duidelijke antwoorden op vragen. Dat wil zeggen zo concreet mogelijk, eenduidig, goed gemotiveerd, met duidelijkheid over de afhandelingstermijn en indien relevant regelmatige communicatie over de voortgang. Het is belangrijk duidelijk te reageren op vragen. De bewonersgroepen worden door bewonersbrieven proactief geïnformeerd. Het gaat daarbij om tijdig relevante informatie ter beschikking te stellen over onderwerpen die raken aan de leefbaarheid, veiligheid en sociale betrokkenheid van een dorp, zodat de bewonersgroep haar adviesrol goed kan uitoefenen.

VERNIEUWDE VISIE DORPSGERICHT WERKEN 3.0

De vernieuwde visie is weergegeven in een illustratie, omdat we hiermee hopen dat de visie voor een grotere groep “leesbaar” wordt. Ook past dit binnen het coalitieakkoord, waarin vermeld staat: “minder tekst en meer beeld”.

De visie bestaat uit een aantal onderdelen die hieronder toegelicht worden.

Doelstelling Dorpsgericht werken

De doelstelling van het Dorpsgericht werken is in twee delen op te splitsen. De eerste richt zich meer op de professionals, de tweede op de bewoners(groepen):

- Door deze manier van werken de verantwoordelijkheid en deskundigheid van bewoners tot zijn recht laten komen door gebruik te maken van de kennis en inzet van bewoners en gezamenlijk te zoeken naar structurele oplossingen.
- Bewoners door deze manier van werken uitdagen om zelf mee te denken en vooral ook dingen zelf op te pakken. Zo is het streven dat bewoners meer betrokken en zelfredzaam worden in de eigen woonomgeving.

Uitgangspunten doelstelling Dorpsgericht werken

Aan de hand van bovenstaande doelstellingen en de input voor de visie hebben we deze uitgangspunten geformuleerd:

- Veiligheid en leefbaarheid voor iedereen
- Sociale betrokkenheid creëren
- Initiatieven stimuleren, faciliteren en ondersteunen
- Bouwen aan vertrouwen
- Iedereen doet mee (inclusieve samenleving bereiken)
- Draagvlak creëren
- Verbinding stimuleren
- Krachten bundelen
- Participatie van betrokkenen en gemeente
- De zwijgende meerderheid bereiken

Werkwijzen/ methoden

Om deze doelstellingen te bereiken hanteren we verschillende werkwijzen/methoden:

- **Participatieladder:** wordt intern gebruikt voor het betrekken van bewoners bij werkzaamheden in de buurt, renovatie, beleid, visie, plannen etc. Er wordt per onderwerp bekeken of we mensen:
 - informeren
 - raadplegen
 - adviseren
 - laten co-producen
 - mee kunnen beslissen
- **Verbinden** van bewoners, verenigingen, ondernemers, organisaties en gemeente
- **Elkaar versterken:** op die manier sta je samen sterker
- **Inspireren** om bewoners te bewegen mee te denken en mee te doen
- **Loslaten** van initiatieven van bewoners, verenigingen, ondernemers
- **Meedenken** met mensen die met een vraag of initiatief komen
- **Open staan** voor ideeën vanuit de samenleving
- **Van binnen naar buiten:** ambtenaren moeten meer naar de mensen toe gaan
- **Waarderen** van mensen die meedenken/zich inzetten (vooral door complimenten, uitspreken dat je hun inbreng waardeert)
- **Durven experimenteren:** probeer dingen op een nieuwe manier uit
- **Integraal werken:** met meerdere vakgebieden die bij het betreffende onderwerp betrokken zijn samenwerken
- **(Pro)actief:** zoveel mogelijk mensen aan de voorkant betrekken
- **Rekening houden met verschillen:** tussen dorpen, buurten, leeftijdsgroepen etc.
- **Duidelijkheid geven:** mensen willen graag duidelijkheid als ze met een vraag of idee komen
- **Successen delen** in de media zodat iedereen kan zien wat goed gaat en ter inspiratie
- **Serius nemen:** het is belangrijk om mensen serieus te nemen en goed te luisteren

Betrokken personen/doelgroepen

Bij dit onderdeel is te zien om welke personen/doelgroepen het gaat bij het Dorpsgericht werken.

Daarbij moeten we denken aan bewoners, bewonersgroepen, verenigingen, ondernemers, gemeenteraad, het college van burgemeester en wethouders en de interne organisatie. Maar ook samenwerkingspartners zoals Woonvizier, politie, jongerenwerk, buurtsportcoach, welzijn, zorg, Halt, Novadic Kentron, huisartsen, wijkverpleegkundigen etc.

Voor de doelgroepen uit het sociaal domein hebben we extra aandacht. Ook proberen we de 'zwijgende' meerderheid zoveel mogelijk te betrekken. Maar tegelijkertijd moeten we er wel rekening mee houden dat sommige mensen niet betrokken willen worden.

De gemeente heeft hierin een aantal rollen:

Mensen verbinden, stimuleren en faciliteren. Voor initiatieven hebben we de subsidieregeling 'Samen aan de slag'. Het is belangrijk om aan verwachtingsmanagement te doen. De gemeente heeft op verschillende terreinen te maken met regelgeving en moet overkoepelend en naar het algemeen belang kijken. Het is belangrijk om integraal te werken met de afdelingen die bij bepaalde onderwerpen betrokken zijn. Als we vanuit de gemeente bewoners betrekken doen we dan met behulp van de participatieladder. Daar waar mogelijk zetten we de deskundigheid van bewoners in. Uitgangspunt is om niet alleen te luisteren, maar er ook echt iets mee doen. Bewoners uitdagen om met initiatieven te komen en de initiatieven niet overnemen, maar loslaten. Belangrijk is het ook om waardering te tonen aan vrijwilligers.

Rol van de bewonersgroep/dorpsraad:

We kunnen de expertise van de bewonersgroepen/dorpsraad inzetten. Zij kunnen fungeren als klankbord en adviseren over bijvoorbeeld welke mensen vanuit het dorp betrokken kunnen worden, welke avond in het betreffende dorp het beste is voor bijeenkomsten etc. Daarnaast zijn ze ook de ogen en oren binnen de kernen.

Concrete voorbeelden van Dorpsgericht werken

Dorpsgericht werken is de manier van werken van de hele organisatie. We proberen zoveel mogelijk de bewoners(groepen), verenigingen, ondernemers en organisaties aan de voorkant te betrekken. Hieronder staan een paar voorbeelden waarbij dat gebeurt:

- Opstellen van beleid, visie, plannen
- Renovatie
- Alert Drimmelen
- Speelbos
- Meet & Match
- Expeditie Drimmelen
- Dementievriendelijke gemeente
- Wijzijndrimmelen.nl

Communicatie:

Communicatie is een terugkerend thema binnen het Dorpsgericht werken. Communicatie met inwoners/betrokken partijen, communicatie met de politiek en communicatie met de interne organisatie.

In te zetten:

- Schriftelijke communicatie + persoonlijke communicatie (mondeling)
- Social media
- Enquêtes
- (Informatie)bijeenkomsten
- Terugkoppeling
- Blijven communiceren over en tijdens het proces
- Inzet van het panel (digipanel)
- Mogelijkheden bekijken voor het inzetten van een digitale nieuwsbrief
- Waardering uitspreken/tonen
- Verkregen draagvlak communiceren richting de gemeenteraad én interne organisatie
- Aandachtspunt: begrijpelijk taalgebruik

Bij de communicatie is bereikbaarheid en terugkoppeling een belangrijk onderwerp. Het is de bedoeling om in begrijpelijke taal te communiceren. Het uitgangspunt is dat we (pro)actief, op tijd en ook doorlopend tijdens het proces blijven communiceren. In de communicatie zijn we duidelijk: nee is ook een antwoord, maar dan wel met een motivering.